

Felelős tájékoztatással életeket menthet!

A Média- és Hírközlési Biztos ajánlása az emberkereskedelemről és a kapcsolati erőszakról szóló tudósításokhoz

Már az öngyilkossági tudósításokról szóló ajánlásomban felhívtam a figyelmet arra, hogy mind az áldozatokra, mind pedig a hozzátartozók személyiségi jogaira, emberi méltóságára tekintettel kell lenni, s csupán indokolt esetben szabad tájékoztatni öngyilkossággal kapcsolatos eseményekről, felhívva a figyelmet arra, hogy a baj igenis elkerülhető. A felelős tájékoztatás fontos eleme, hogy a médiamunkatárs közvégtelenül a segítségnyújtó szervezetek elérhetőségét, így a 116-123-as lelki segély-hívószámot is, amelyen a segítségre szorulóknak anonim módon vehetik fel a kapcsolatot a Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetségének munkatársaival. Ajánlásomhoz médiatartalom-szolgáltatók és szakmai szervezetek egyaránt csatlakoztak, és ígéretet tettek arra, hogy amennyiben lehetőségük nyílik rá, megosztják az öngyilkosság megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat, s örömmel látom ennek egyre gyakoribb megvalósulását. A megosztás gesztusa azt jelzi, hogy tudatában vagyunk szavaink erejének, munkánk társadalmi hasznosságának, egyúttal pedig a segítségnyújtás szándékát is magában hordozza. Annak igényét, hogy ne csak ismereteket közöljünk, hanem szavaink által is hatékony cselekvővé is váljunk.

Az öngyilkossági tudósításokról szóló javaslatom támogatásának pozitív példája indít arra, hogy ismét kérelemmel forduljak a médiamunkatársak felé. Napjainkban egyre többet hallunk a híradásokban a modernkori rabszolgaság különböző formáiról: az emberkereskedelemtől és az emberi kapcsolatokról, kötődéseken belüli alárendeltségről, kiszolgáltatottságról, amely gyakran verbális, majd fizikai erőszakban artikulálódik: amikor önmagukat önkényes hatalommal felruházó személyek embertársuk, netán közvetlen hozzátartozójuk méltóságát semmibe veszik, megfosztják szabad szellemi és fizikai mozgásterétől, amikor kiszolgáltatják azt, akiért felelősséggel tartoznának. Teszik ezt azokkal, pusztán anyagi haszonszerzés céljából, akik házastársnak, szülőnek, barátoknak, vagy olyan segítőnek gondolták őket, akik a létet majd elviselhetőbbé, elfogadhatóbbá, talán otthonosabbá, szerethetőbbé változtatják.

Míg az emberkereskedelmet a profitszerzés motiválja, addig a kapcsolati erőszak mögött mindig valamilyen személyes konfliktus, feszültség áll. A Büntető Törvénykönyv szerint kapcsolati erőszaknak minősül az a cselekmény, amelynek elkövetője gyermekének szülője, továbbá az elkövetéskor vagy korábban vele közös háztartásban vagy egy lakásban élő hozzátartozója, volt házastársa, volt élettársa, gondnoka, gondnokoltja, gyámja vagy gyámoltja sérelmére rendszeresen az emberi méltóságot súlyosan sértő, megalázó és erőszakos magatartást tanúsít, a közös gazdálkodás körébe vagy közös vagyona tartozó anyagi javakat von el és ezzel a sértettet súlyos nélkülözésnek tesz ki.

És ezen a ponton vetődik fel a kérdés, hogy a médiával foglalkozó szakemberek, a médiában megjelenő tartalmak alkotói, szerkesztői miképpen tudnának segíteni a bajba jutottakon? Álláspontom szerint, csakúgy, mint az öngyilkosságról szóló híradások esetében, elengedhetetlen a megfontoltság, a kellő mérlegelés annak tekintetében, hogy milyen arányokkal dolgozunk: miként lehet informatívan, figyelemfelkeltően, mégis a szenzációkeltő elemeket kizárva bemutatni egy konkrét problémát, és annak megoldási lehetőségeit. Itt lép be a tájékozottság követelménye, amely azt is magába foglalja, hogy az emberkereskedelem, kapcsolati

erőszak esetén felmerülő, legfontosabb fogalmakkal tisztában legyenek a tájékoztatók. Gyakori probléma, hogy a sértettek bűnösnek érzik magukat, félnek az igazságszolgáltatástól, ezért nem mernek segítséget kérni. Elengedhetetlen kiemelni, hogy kényszer, életveszélyes fenyegetés hatására elkövetett, egyébként törvénybe ütköző tett, nem minősül bűnténynek. A modernkori rabszolgaság ideológiája – csakúgy, mint a rabszolgaság történelmi formái – abból a torz antropológiai felfogásból fakad, hogy az ember eszközként használható. Az emberkereskedők úgy hajtanak végre bűncselekményeket, hogy embereket használnak fel, kizárólag eszközként, céljaik elérésére.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának védnöksége alatt álló Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) 2015-ben ünnepli fennállásának 10. évfordulóját. Az OKIT azért jött létre, hogy szolgáltatásával segítséget nyújtson a kapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, a prostitúció, valamint az emberkereskedelem áldozatainak, továbbá szükség esetén gondoskodjon az érintettek elhelyezéséről. A 2010-es és 2014-es évek adatait összehasonlítva elmondható, hogy az emberkereskedelemmel kapcsolatos bejelentések száma duplájára nőtt. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján, a kapcsolati erőszak tárgyában beérkező hívások száma évente átlagosan kétezer fölött van. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy az elmúlt évben az OKIT munkatársainak köszönhetően a megkeresések 66 százalékában sikerült az érintetteket a védelmükre szolgáló intézményekben elhelyezni.

A telefonszolgálat mindenki számára elérhető, aki bajba jutott és azonnali segítséget igényel, a nap 24 órájában, az ország egész területén, illetve külföldről is egyaránt hívható. A Magyarországról kezdeményezett hívások díjmentesek.

Kérem a médiamunkatársakat, hogy az emberkereskedelem, kapcsolati erőszak témájára vonatkozó médiatartalmak mellett közvetítsék a fent említett információkat, továbbá a szükséges tudnivalókkal együtt tüntessék fel az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat alábbi számát, jól látható, könnyen elérhető helyen: 06-80-20-55-20.

A kommunikáció önközlés, üzenetközvetítés, információátadás: mindezzel együtt felelősség. A pozitív üzenet akár életet menthet. Tehát ennek jegyében folytassuk tovább a közösen megkezdett munkát!

Budapest, 2015. március 31.

dr. Bodonovich Jenő s.k.
médiá- és hírközlési biztos